

**ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE
CENTAR ZA PREVENCIJU I LIJEČENJE
BOLESTI OVISNOSTI**

Zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

31 000 Osijek, Lj. Posavskog 2

Tel : 031 / 304 – 455

Fax : 031 / 304 – 238

Email:antinarctic.centre@os.t-com.hr

**IZVJEŠĆE O RADU
SLUŽBE CENTRA ZA PREVENCIJU I LIJEČENJE BOLESTI
OVISNOSTI ZAVODA ZA JAVNO ZDRAVSTVO OSJEČKO-
BARANJSKE ŽUPANIJE
ZA RAZDOBLJE 01. SIJEČANJ – 30. LIPNJA 2009. GODINE**

U Osijeku, 08. srpnja 2009. god.

ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE
CENTAR ZA PREVENCIJU I LIJEČENJE
BOLESTI OVISNOSTI
 31 000 Osijek, Lj. Posavskog 2
 Tel : 031 / 304 – 455
 Fax : 031 / 304 – 238
 Email:antinarctic.centre@os.t-com.hr

IZVJEŠĆE O RADU SLUŽBE CENTRA ZA PREVENCIJU I LIJEČENJE BOLESTI OVISNOSTI ZAVODA ZA JAVNO ZDRAVSTVO OSJEČKO- BARANJSKE ŽUPANIJE ZA RAZDOBLJE 01. SIJEČNJA – 30. LIPNJA 2009. GOD.

Izvešće je prikaz aktivnosti u Centru za razdoblje 01. 01. 2009.–30. 06. 2009. godine.

U ovom izvještajnom razdoblju evidentirali smo ukupno **31 novoprimitog pacijenta**. Tom broju pridodajemo broj pacijenata koji su registrirani u ovom Centru tijekom prijašnjih godina, ukupno **172**. Broj **aktivnih pacijenata je 203** i smatramo ga iznimno važnim jer je pokazatelj kontinuiteta u radu s ovisnicima. Od ukupno 203 aktivnih pacijenata, **158 (77,83%)** su **opijatski** ovisnici, a **45 (22,17%)** su neopijatski konzumenti i/ili ovisnici. Napominjem da je ovisnost kronična recidivirajuća bolest koja zahtjeva redovite kontrole apstinencije.

Broj godina u tretmanu	1 godina	2 godine	3 godine	4 godine	5 godina	6 godina	7 godina	8 godina	9 godina	10 godina	Ukupno:
	31	50	26	22	24	20	9	4	7	10	203
	15,27%	24,63%	12,81%	10,84%	11,82%	9,85%	4,43%	1,97%	3,45%	4,93%	100%

Tablica 1: Broj pacijenata prema broju godina na liječenju u Centru

Iz Tablice 1. vidljiv je broj godina liječenja pacijenata u Centru. Tablica je jasan pokazatelj kronične prirode bolesti ovisnosti, koja zahtjeva dugotrajno i neizvjesno liječenje.

Ukoliko izuzmemo novoprimitljene pacijente u ovom izvještajnom razdoblju (31), **prosječan broj godina** u tretmanu Centra po pacijentu iznosi **4,4 godine**.

Većina pacijenata je iz **Osijeka**, ukupno **154 (75,86%)**. S područja Belog Manastira pristiglo je ukupno 17 (8,37%) pacijenta. Iz Đakova je upućeno 19 (9,36%), iz Valpova 6 (2,96%), iz Našica 3 (1,48%), a iz ostalih gradova drugih županija pristiglo je ukupno 4 (1,97%) pacijenta, vidi Tablicu 2.

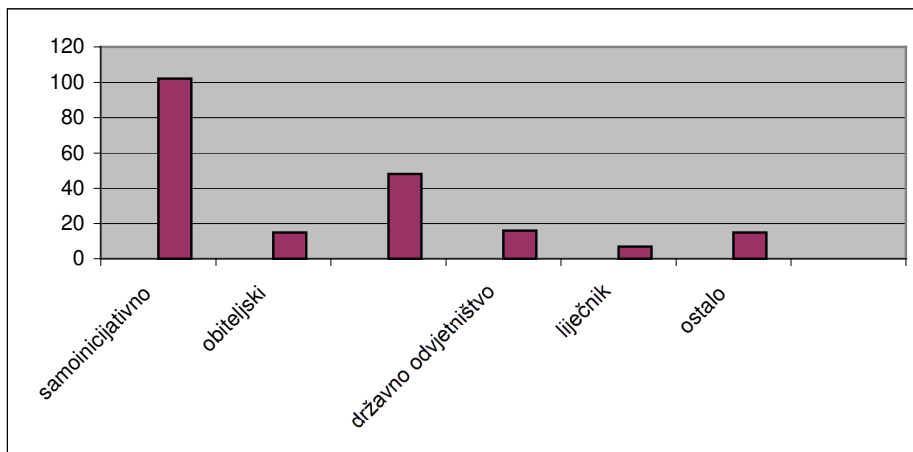
Osijek	Đakovo	Donji Miholjac	Beli Manastir	Našice	Valpovo	Požega	Slavonski Brod	Vinkovci	Vukovar	Ukupno:
154	19	0	17	3	6	0	2	1	1	203
75,86%	9,36%	0,00%	8,37%	1,48%	2,96%	0,00%	0,99%	0,49%	0,49%	100%

Tablica 2: Broj pacijenata prema prebivalištu

Najveći dio naših pacijenata javio se u Centar samoinicijativno, ukupno 102 (50,25%). Veliki dio pacijenata u Centar je upućena od strane **sudova (Prekršajnih, Općinskih/Županijskih)**, ukupno **48 (23,65%)**. Dio pacijenata upućen je od strane Državnog odvjetništva, ukupno 16 (7,88%). Od strane obitelji u Centar je pristiglo 15 pacijenta (7,39%), a od strane zdravstvenih djelatnika, škola i ostalo (uvjetni otpusti iz penalnog sustava, odgajatelji i sl.), pristiglo je ukupno 22 pacijenta (10,84%), vidi Tablicu 3. i Grafikon 1.

Način javljanja		Ukupno	Postotak
samoinicijativno	102	203	50,25%
obiteljski	15		7,39%
sud	48		23,65%
državno odvjetništvo	16		7,88%
liječnik	7		3,45%
ostalo	15		7,39%

Tablica 3: Broj pacijenata prema načinu javljanja

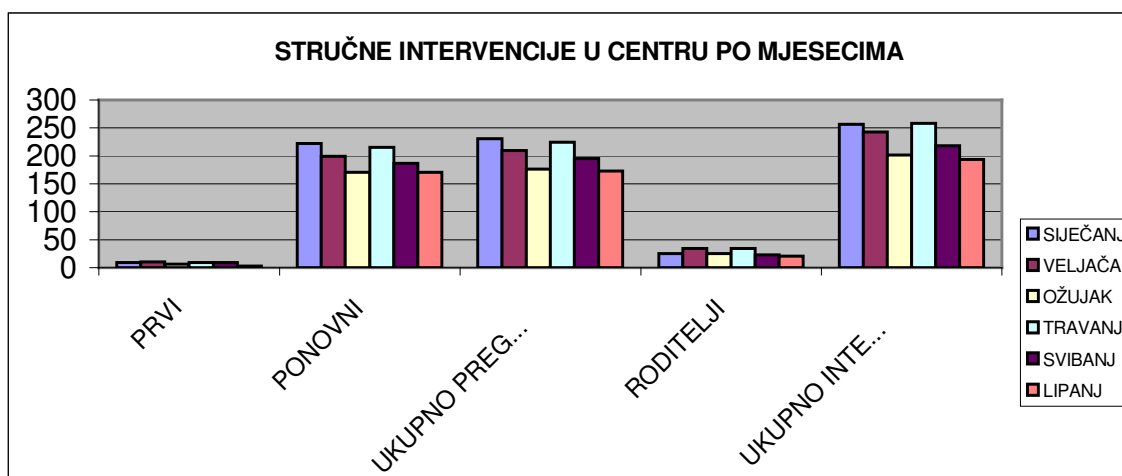
Grafikon 1: Udio pacijenata prema načinu javljanja

I SEKUNDARNA PREVENCIJA

Tijekom šestomjesečnog rada u 2009. godini obavljeno je ukupno **3128** intervencije i to: **31 prvih** pregleda; **1364 kontrolnih pregleda**; **133** tretmana s **roditeljima**; **1211 testiranja** na različite psihoaktivne tvari **iz uzorka urina**; **37 testiranja** na markere hepatitisa **iz uzorka kapilarne krvi**; **180** intervencija telefonom, (od čega je **10** kontakata s predstavnicima pravosuđa, **6** s Centrima za socijalnu skrb, **50** s liječnicima Obiteljske medicine, **73** s pacijentima osobno, **41** s obiteljima i ostalo); **81 ekspertiza**; **64 izvješća** za sustav pravosuđa (od čega 46 izvješća za Centre za socijalnu skrb, i 110 upućenih sustavu pravosuđa); **27 savjetovališta**; Vidi Tablicu 4. i Grafikon 2.

BROJ PREGLEDA PO MJESECIMA	PRVI	PONOVNI	UKUPNO PREGLEDA	RODITELJI	UKUPNO INTERVENCIJA
SIJEČANJ	8	200	208	33	241
VELJAČA	7	235	242	28	270
OŽUJAK	5	250	255	20	275
TRAVANJ	2	221	223	20	243
SVIBANJ	4	221	225	16	241
LIPANJ	5	237	242	16	258
UKUPNO	31	1364	1395	133	1528

Tablica 4: Stručne intervencije u Centru po mjesecima

Grafikon 2: Udio pacijenata prema stručnim intervencijama

NAGLAŠAVAMO:

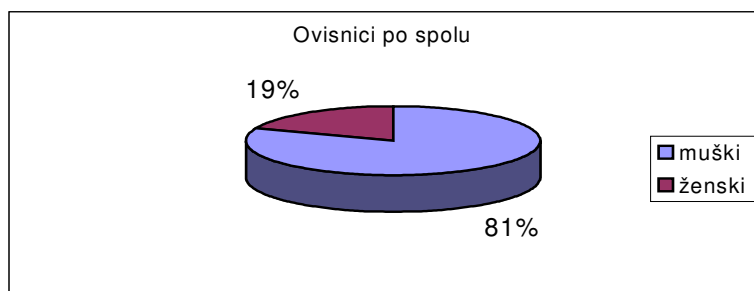
U ovom izvještajnom razdoblju skrbili smo o 203 pacijenta, koji su **1395** puta bili na pregledu u ovoj Službi, što prosječno iznosi **6,87 pregleda po osobi**.

Od ukupno 158 opijatskih ovisnika, **128** su liječeni jednom od supstitucijskih terapija a broj pregleda ovisnika na supstitucijskoj terapiji u Centru je bio 717 puta, što prosječno iznosi **5,60 pregleda po osobi**.

U ovom izvještajnom razdoblju u Centar se javilo ukupno **203** pacijenta; **164** pacijenata (**80,79%**) **muškog** je spola, a 39 pacijenata (19,21%) ženskog je spola, vidi Tablicu 5. i Grafikon 3.

<i>SPOL</i>	MUŠKI	ŽENSKI
	164	39
<i>UKUPNO</i>	203	
<i>POSTOTAK</i>	80,79%	19,21%

Tablica 5. Broj pacijenata prema spolu

Grafikon 3: Udio pacijenata prema spolu

Dobna struktura pacijenata prikazana je na Tablici 5. i Grafikonu 4. Iz prikaza je vidljivo da je najveći broj pacijenata u dobnoj skupini **26 – 30 godina, odnosno 21-25 godina**, ukupno **125 (61,58%)**. U dobnoj skupini **16 - 20** godina bilježimo 25 pacijenata (12,32%). U dobnim skupinama 31 – 35 i 36 –40 godina imamo 48 pacijenata (23,64%). U dobnoj skupini iznad 40 godina imamo 4 pacijenta (1,98%). U ovim dobnim skupinama radi se prvenstveno o opijatskim konzumentima/ovisnicima. Po prvi put bilježimo pacijenta u dobnoj skupini 11 – 15 godina, ukupno 1 pacijent (0,49%), vidi Tablicu 6. Grafikon 4.

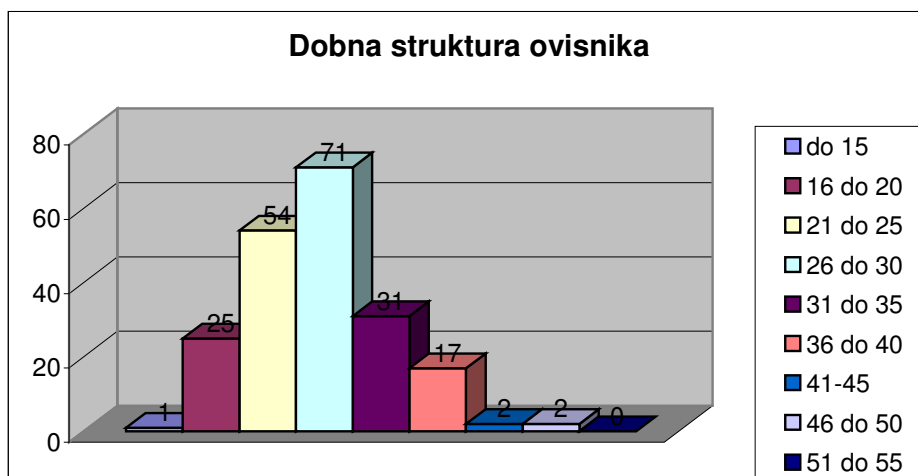
Tijekom godina rada ovog Centra zabilježeno je pomicanje dobne granice prvog iskustva psihoaktivnih tvarima prema sve mlađoj dobnoj skupini.

Kod opijatskih ovisnika prosječna dob konzumacije prve psihoaktivne tvari je 16,68 godina, a prosječna dob prve konzumacije opijata je 20,58 godina.

Tijekom protekle dvije godine povećava se udio opijatskih ovisnika u ukupnom broju aktivnih pacijenata, ali i u ukupnom broju novoprimljenih pacijenata, što se odražava na promjene u dobnoj strukturi pacijenata.

Dobna struktura pacijenata 2009.							
11 do 15	16 do 20	21 do 25	26 do 30	31 do 35	36 do 40	41 -	Ukupno
1	25	54	71	31	17	4	203
0,49%	12,32%	26,60%	34,98%	15,27%	8,37%	1,98%	100,00%

Tablica 6: Broj pacijenata prema dobi

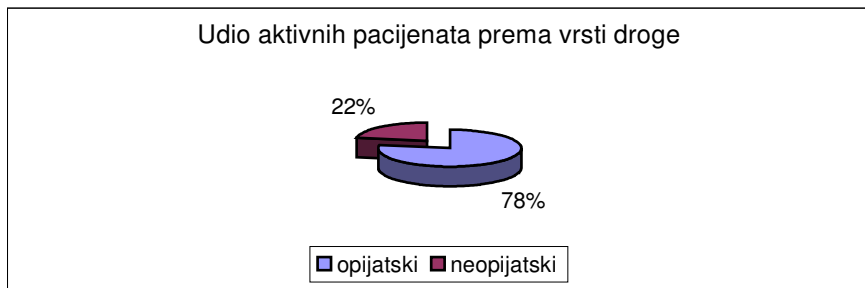
Grafikon 4: Udio pacijenata prema dobi

Od ukupno 203 pacijenta, **158** pacijenata (**77,83%**) su **opijatski** ovisnici, a **45** (**22,17%**) su **neopijatski** konzumenti i/ili ovisnici, Vidi Tablicu 7. i Grafikon 5.

Do izvještajnog razdoblja 2007. godine imali smo prevagu tzv. neopijatskih pacijenata (2/3), a 1/3 pacijenata konzumirala je opijate. Tijekom izvještajnog razdoblja 2008. godine omjer je bio 2:1, a u ovom izvještajnom razdoblju omjer je **opijati: neopijati=3,5:1**

AKTIVNI PACIJENTI PREMA DROGI	OPIJATSKI	NEOPIJATSKI
	158	45
UKUPNO	203	
POSTOTAK	77,83%	22,17%

Tablica 7: Broj pacijenata prema vrsti droge

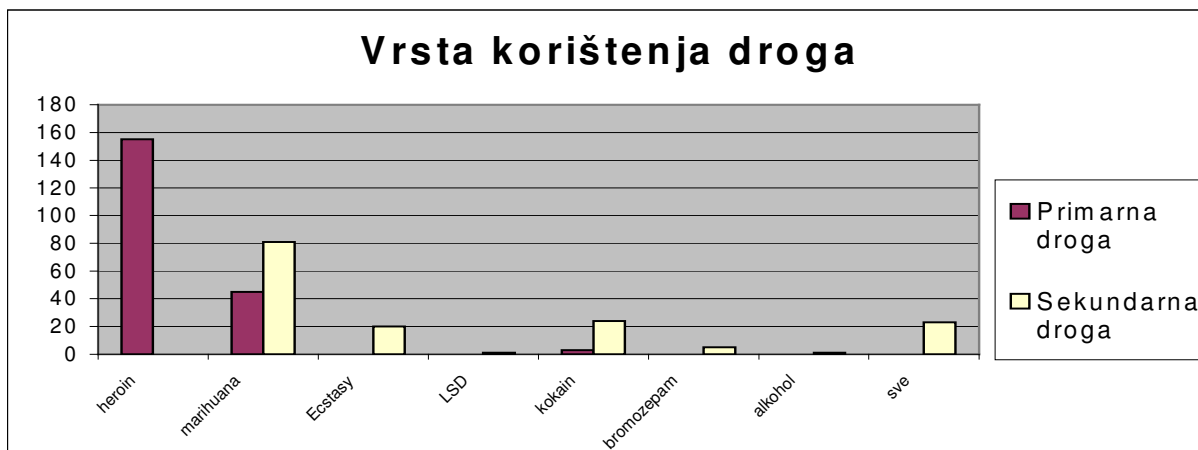

Grafikon 5: Udio aktivnih pacijenata prema vrsti sredstava ovisnosti

Sve pacijente u Centru pratimo i po tome što uzimaju kao primarnu psihoaktivnu tvar, a što im je sekundarna psihoaktivna tvar. Pod primarnom psihoaktivnom tvari podrazumijevamo onu tvar koju pacijent češće uzima, odnosno tvar koja je glavno sredstvo ovisnosti. Vidi Tablicu 8. i Grafikon 6.

Vrsta korištenja droga	Primarna droga	Sekundarna droga	Postotak primarne	Postotak sekundarne
heroin	155	0	76,35%	0,00%
marihuana	45	81	22,17%	39,90%
Ecstasy	0	20	0,00%	9,85%
LSD	0	1	0,00%	0,49%
kokain	3	24	1,48%	11,82%
lijekovi (psihofarmaci)	0	5	0,00%	2,46%
alkohol	0	1	0,00%	0,49%
sve	0	23	0,00 %	11,33 %
UKUPNO	203	155	100,00%	76,35%

Tablica 8: Broj pacijenata prema vrsti sredstava ovisnosti (primarna i sekundarna)

Grafikon 6: Udio pacijenata prema vrsti sredstava ovisnosti (primarna i sekundarna)

Od ukupnog broja aktivnih pacijenata (203):

- 155 pacijenata konzumira opijate (76,35%) kao primarnu psihoaktivnu tvar;
- 45 pacijenata kao primarnu psihoaktivnu tvar konzumira kanabis (22,17%);
- 3 pacijenta kao primarnu psihoaktivnu tvar konzumira kokain (1,48%);

Glavna sekundarna psihoaktivna tvar je iz grupe marihuane (kanabisa), ukupno 81 pacijent (39,90%).

Kao i u prethodnom izvještajnom razdoblju i dalje bilježimo **porast konzumacije kokaina kao sekundarne psihoaktivne tvari** kod 24 pacijenta (11,82%), a ukupno 20 pacijenata konzumira amfetamine kao sekundarnu psihoaktivnu tvar (9,85%)

Od ukupnog broja pacijenata njih 155 (76,35%) pored primarne psihoaktivne tvari konzumira barem još jednu.

A) TEŠKE DROGE

U ovom izvještajnom razdoblju od 203 pacijenta, 155 pacijenata (76,35%) su opijatski ovisnici, a 3 (1,48%) pacijenata su ovisnici o drugoj «teškoj» drogi-kokainu. Mali broj ovisnika, ukupno 27 (13,30%) prethodno je liječen u nekoj drugoj ustanovi. U ovom izvještajnom razdoblju nastavlja se trend prvog javljanja u ovaj Centar, što govori u prilog prepoznavanja ove ustanove, kao ustanove gdje se može dobiti stručna pomoć. Vidi Tablicu 9.

PRETHODNO LIJEČEN	DA	NE
	27	176
UKUPNO	203	
POSTOTAK	13,30%	86,70%

Tablica 9: Broj pacijenata koji su se prvi put javili na liječenje

Uz nove opijatske ovisnike (12) u Centru se liječe i ovisnici prijavljeni proteklih godina, a čije je liječenje u tijeku. Trenutačno je u tretmanu **158 (77,83%)** opijatskih ovisnika.

U okviru sekundarne prevencije, provodi se sa svakim pacijentom i ev. prisutnim članom njegove obitelji, individualni rad. Na svakom prvom i kontrolnom pregledu provodi se detaljan pregled, koji podrazumijeva anamnezu (obiteljsku, ovisničku, osobnu i socijalnu), klinički pregled, orijentacioni neurološki pregled, te testiranje na različite psihoaktivne tvari.

Opijatski ovisnici uključuju se u neku od mogućih načina supstitucijske terapije: metadonska terapija, th. buprenorfinom ili tzv. drugg-free tretman.

Od ukupnog broja aktivnih **opijatskih ovisnika (158)**, **128** ovisnika je provodilo ili provodi jednu od **supstitucijskih** terapija, a **30** ovisnika je na **drugg-free** tretmanu.

Od početka rada ovog Centra imamo ukupno **420 opijatskih ovisnika**. Opijate uglavnom konzumiraju **intravenskom** aplikacijom, ukupno **318** ovisnika (80,51%), a 102 ovisnika opijate konzumira

ušmrkavanjem (25,82%). Obzirom na rizično ponašanje, korištenje zajedničkog pribora, nekritični spolni odnosi, pozitivni nalazi markera na hepatitis B i/ili C su često prisutni.

Testirano je ukupno **189** opijatskih ovisnika (45,00%).

Markeri na **hepatitis B** pozitivni su kod **26** ovisnika (13,76%), na **hepatitis C** pozitivna je **68** opijatskih ovisnika (35,98%), a na **hepatitis B i C** pozitivno je **14** ovisnika (7,41%). Na sreću nemamo niti jedan pozitivan nalaz na protutijela HIV infekcije.

Kod **ponovljenog** testiranja, 36 pacijenata, otkriveno je ukupno **17 novih pozitivnih nalaza** (2 pozitivna nalaza na hepatitis B, 13 na hepatitis C, 2 na Hepatitis Bi C).

Od 68 opijatskih ovisnika pozitivnih na markere hepatitisa C, kod **18** ih je utvrđena pozitivna **HCV-RNA**, a kod 5 osoba HCV-RNA nije utvrđena. Trenutačno je na terapiji pegiliranim interferonom 5 ovisnika.

U proteklih deset godina u **Terapijske zajednice (TZ-e)** iz Centra je upućeno ukupno **60 ovisnika**; 40 ovisnika odlučilo se za TZ-u u Republici Hrvatskoj, a 20 ovisnika za TZ-e van granica Republike Hrvatske.

Trenutačno je u programu TZ-a 9 ovisnika, 27 ovisnika izašlo je iz programa u prvoj godini. Program TZ-a završilo je 24 ovisnika. Smatramo da ovako visoki broj opijatskih ovisnika u tretmanu TZ-a, kao i broj pacijenata koji su završili program TZ-e je pokazatelj i kvalitete rada ovog Centra.

Obzirom da je ovisnost kronična recidivirajuća bolest ne treba nas začuditi podatak da je od **24** ovisnika, koji su završili program TZ-e njih **7 recidiviralo** (1 ovisnik recidivirao je u razdoblju do 1 mjesec po izlasku iz TZ-e, 2 ovisnika recidivirala su u razdoblju 2-6 mjeseci po izlasku iz TZ-e, 4 ovisnika recidivirala su u razdoblju 6- 12 mjeseci po izlasku iz TZ-e). Dio ovih ovisnika uspješno je resocijaliziran.

U desetogodišnjem izvještajnom razdoblju **umrlo** je **19** pacijenta (ukupno: 9 predoziranja, 3 prometne nesreće, 1 nesreća, 1 CVI, 3 suicida, 1 carcinom), te jedan pacijent na tzv. lakim drogama (nesreća).

Tijekom **2007.** godine umrlo je **7** opijatskih ovisnika (2 prometne nesreće, 2 suicida, 3 predoziranja), što čini **41, 17% ukupno umrlih od osnutka Centra**. Tijekom 2008. godine umro je 1 ovisnik. U ovom izvještajnom razdoblju umrla je 1 ovisnica (bolest)

B) LAKE DROGE

Najveći dio neopijatskih konzumenata i/ili ovisnika, ima izrečenu mjeru obvezatnog liječenja od strane nadležnog Prekršajnog suda, Državnog odvjetništva ili Centra za socijalnu skrb, koja se provodi u ovom Centru. O početku i/ili tijeku, završetku izrečene mjere obavještavamo nadležni sud, DO ili CZSS.

Dio opijatskih ovisnika također ima izrečenu mjeru obvezatnog liječenja koja se provodi u ovom Centru.

Od početka rada Centra bilježimo 717 osoba upućenih iz sustava pravosuđa, radi kaznenog ili prekršajnog dijela zloporabe droga. Trenutno 22 osobe su u tretmanu izvršenja izrečene mjere obvezatnog liječenja ili nastavka praćenja zbog uvjetnog otpusta iz penalne ustanove.

C) EKSPERTIZE I IZVIJEŠĆA ZA SUSTAV PRAVOSUĐA

Ekspertiza o završenom liječenju upućenih sustavu pravosuđa (DO/PS-e) bilo je ukupno **81**. Izvještaja o stanju izvršenja mjere obvezatnog liječenja za pacijente upućenih sustavu pravosuđa i CZSS bilo je **64**.

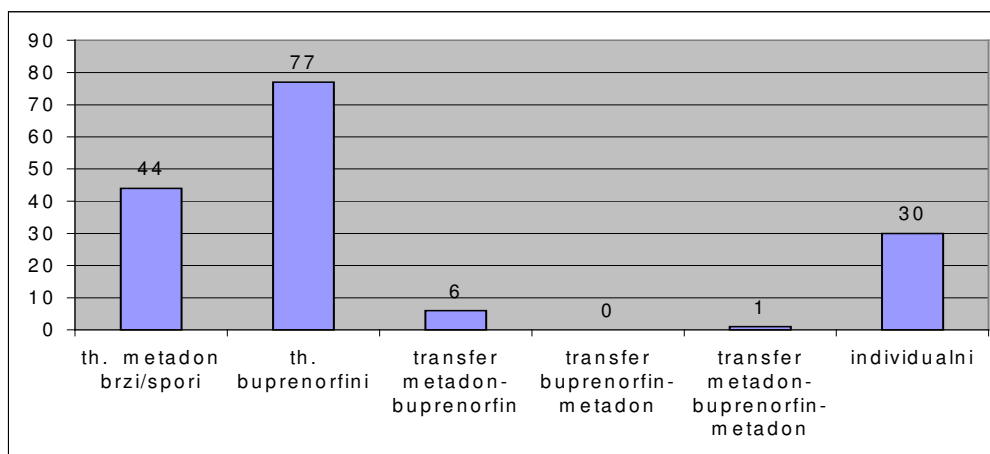
D) VRSTA TRETMANA S PACIJENTIMA

Od ukupnog broja **aktivnih opijatskih ovisnika (158) na supstitucijskoj terapiji je bilo 128 pacijenata** vidi Tablicu 10., Grafikon 7.:

- 44 ovisnika je provelo ili provodi brzu/sporu metadonsku detoksifikaciju (27,84%);
- 77 ovisnika provodi detoksifikaciju buprenorfinom (48,73%);
- 6 ovisnika je provelo transfer terapije metadon-buprenorfin (3,79%);
- 1 ovisnik je proveo transfer terapije metadon-buprenorfin-metadon (0,63%);
- 30 ovisnika provodi drug-free tretman (18,98%);

Vrsta tretmana	th. metadon/brzi/spori	th. buprenorfin	transfer metadon-buprenorfin	transfer buprenorfin-metadon	transfer metadon-buprenorfin-metadon	individualni
	44	77	6	0	1	30
Ukupno	158					
%	27,84%	48,73%	3,79%	0,00%	0,63%	18,98%

Tablica 10: Broj aktivnih opijatskih pacijenata prema vrsti tretmana

Grafikon 7: Udio aktivnih opijatskih pacijenata prema vrsti tretmana

Kako bi se na najmanju moguću mjeru svela mogućnost zlouporabe supstitucijske terapije ostvarena je dobra suradnja s nadležnim LOM-e.

Sa konzumentima lakih droga provodi se isključivo individualni rad, uz redovita testiranja na različita sredstva ovisnosti.

E) KONTAKTI S OBITELJI

Kao sastavni dio tretmana pacijenata je i rad s obitelji ovisnika (roditelji ili supružnici). Tretmana s obiteljima pacijenata imali smo ukupno **133**.

F) SAVJETOVALIŠTE

Za osobe koje se ne žele identificirati osiguravamo i provodimo savjetovani rad s mladima i/ili članovima njihove obitelji.

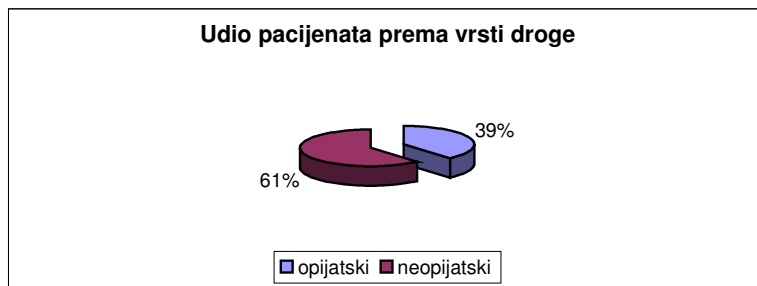
Zbirno kroz Savjetovalište obavljeno je ukupno **27** stručnih intervencija.

II) NOVOPRIMLJENI PACIJENTI

U izvještajnom razdoblju siječanj-lipanj 2009. godine bilježimo **31 novoprimljenog** pacijenta, **12 (38,71%)** su **opijatski** konzumenti/ovisnici, a **19 (61,29%)** su **neopijatski** konzumenti/ovisnici., vidi Tablicu 11., Grafikon 8.

<i>NOVI PACIJENTI PREMA DROGI</i>	<i>OPIJATSKI</i>	<i>NEOPIJATSKI</i>
	12	19
<i>UKUPNO</i>	31	
<i>POSTOTAK</i>	38,71%	61,29%

Tablica 11: Broj pacijenata prema vrsti droge

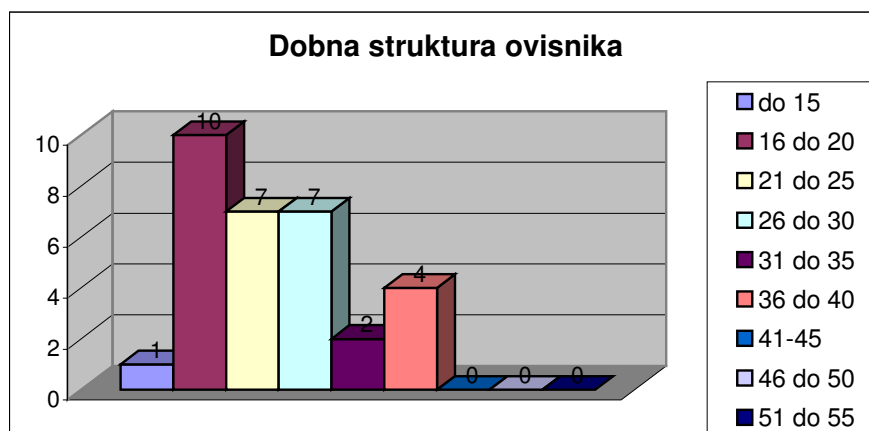
Grafikon 8: Udio pacijenata prema vrsti sredstava ovisnosti

Dobna struktura novoprimljenih pacijenata prikazana je na Tablici 12. i Grafikonu 9. Iz prikaza je vidljivo da je najveći broj pacijenata u dobnoj skupini **16-20 godina, ukupno 10 pacijenata (32,26%), neznatno manje je u dobnoj skupini 21-30 godina, ukupno 14 (25,16%)**. U dobnoj skupini 36-40 godina bilježimo 4 pacijenta (12,90%), i u dobnoj skupini 31-35 godina bilježimo 2 pacijenta (12,90%).

Prvi put bilježimo pojavu jednog pacijenta u dobnoj skupini 11-15 godina, što označava trend pomicanja dobne granice prvog iskustva psihoaktivnih tvarima prema sve mlađoj dobnoj skupini.

Dobna struktura pacijenata 2009.							
11 do 15	16 do 20	21 do 25	26 do 30	31 do 35	36 do 40	41 -	Ukupno
1	10	7	7	2	4	0	31
3,23%	32,26%	22,58%	22,58%	6,45%	12,90%	0,00%	100,00%

Tablica 12: Broj novoprimljenih pacijenata prema dobi

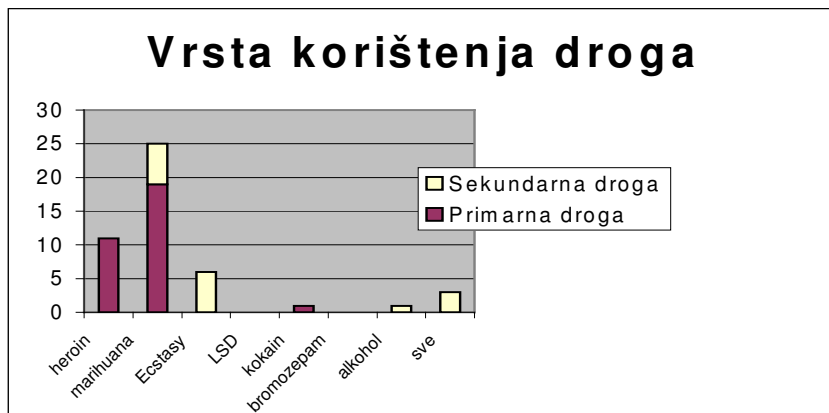

Grafikon 9: Udio novoprimljenih pacijenata prema dobi

Sve pacijente u Centru pratimo i po tome što uzimaju kao primarnu psihoaktivnu tvar, a što im je sekundarna psihoaktivna tvar, vidi Tablicu 13. i Grafikon 10.

Vrsta korištenja droga	Primarna droga	Sekundarna droga	Postotak primarne	Postotak sekundarne
heroin	11	0	35,48%	0,00%
marihuana	19	6	61,29%	19,35%
Ecstasy	0	6	0,00%	19,35%
LSD	0	0	0,00%	0,00%
kokain	1	0	3,23%	0,00%
lijekovi (psihofarmaci)	0	0	0,00%	0,00%
alkohol	0	1	0,00%	3,23%
sve	0	3	0,00 %	9,68 %
UKUPNO	31	16	100,00%	51,61%

Tablica 13: Broj pacijenata prema vrsti sredstava ovisnosti (primarna i sekundarna)

Grafikon 10: Udio pacijenata prema vrsti sredstava ovisnosti (primarna i sekundarna)

- 11 pacijenta konzumira opijate (35,48%) kao primarnu psihoaktivnu tvar;
- 19 pacijenata kao primarnu psihoaktivnu tvar konzumira kanabis (61,29%);
- 1 pacijent kao primarnu psihoaktivnu tvar konzumira kokain (3,23%);

Glavne sekundarne psihoaktivne tvari su jednakog udjela iz grupe kanabisa i amfetamina, ukupno 12 (38,70%).

III) PRIMARNA PREVENCIJA

U izvještajnom razdoblju održane su ove **intervencija u službi** primarne prevencije:

- 2 predavanja za roditelje
- 2 predavanja za učenike
- 1 tribina za mlade
- 1 testiranje učenika na psihoaktivna sredstva (60 učenika-dva razreda)
- 3 organizirane edukacije za zdravstvene djelatnike-medicinske sestre
- obilježavanje Međunarodnog dana protiv zlorabe droga

Projekt "Pomozimo im da sretno odrastu"

- završena prva faza projekta-anketiranje učenika
- anketirano je ukupno 3070 učenika prvih razreda srednjih škola, od ukupno 3770 upisanih u prvi razred, na području Osječko-baranjske županije-**27 škola** od ukupno 30
- **anketirali smo 81,43% upisanih učenika u prve razrede obuhvaćenih škola**
- anketiranje učenika je prva faza ovog projekta

Stručni skupovi (7 sudjelovanja):

- Konferencija o alkoholizmu
- stručni skup o supstitucijskoj terapiji
- 4. jadranska konferencija o ovisnosti
- Psihijatrijski kongres s međunarodnim učešćem
- XV dani psihijatrijskog društva (medicinske sestre)
- Seminar o provođenju mjere Pojačane brige i nadzora (PBN) roditeljske skrbi
- Edukacijski trening ovisnosti o kocki i klađenju

III ZAKLJUČNO

U razdoblju 01. siječnja – 30. lipnja 2009. god. u Centru su provedene ove aktivnosti:

1. intervencije primarne prevencije :

- 2 predavanja za roditelje
- 2 predavanja za učenike
- 1 tribina za mlade
- 1 testiranje učenika na psihoaktivna sredstva (60 učenika-dva razreda)
- 3 organizacije edukacije za zdravstvene djelatnike-medicinske sestre
- Obilježavanje Međunarodnog dana protiv zlorabe droga
- sudjelovanje na 5 stručnih skupova i 2 seminara

2. Prva faza projekta "Pomozimo im da sretno odrastu"

- anketirano je 3070 učenika prvih razreda, od ukupno 3770 upisanih u prvi razred, na području Osječko-baranjske županije- 27 srednjih škola
- anketirano je 81,43% učenika prvih razreda

- anketiranje je prva faza ovog projekta

3. 3128 stručnih intervencija u radu s pacijentima:

- 31 prvi pregled
- 1364 kontrolna pregleda
- 133 tretmana s obitelji
- 180 intervencija telefonom
- 27 intervencija savjetovališta
- 81 ekspertiza
- 64 izvješća
- 1211 testiranja na različite psihoaktivne tvari iz uzorka urina
- 37 testiranja na markere hepatitisa

4. 31 novoprimljenih pacijenta:

- *11 opijatskih ovisnika*
- 2 ovisnika je provelo ili provodi brzu/sporu metadonsku detoksifikaciju;
- 4 ovisnika provodi detoksifikaciju buprenorfinom;
- 25 ovisnika je proveo ili provodi terapiju drug-free tretman
- *1 pacijent konzumira kao primarnu psihoaktivnu tvar kokain*
- 19 pacijenta kao primarnu drogu konzumira kanabis
- Sa svakim pacijentom se prilikom prvog i kontrolnih pregleda provodi i individualni rad i redovita testiranja

5. 203 aktivnih pacijenta:

- 158 opijatskih pacijenata
- 45 neopijatskih pacijenata

Od ukupnog broja aktivnih opijatskih ovisnika:

- 44 ovisnika je provelo ili provodi brzu/sporu metadonsku detoksifikaciju (27,84%),
- 77 ovisnika je provelo ili provodi detoksifikaciju buprenorfinom (48,73%)
- 6 ovisnika je provelo transfer terapije metadon-buprenorfin (3,79%)
- 1 ovisnik je provelo transfer terapije metadon-buprenorfin-metadon (0,63%)
- 30 ovisnika provodi drug-free tretman (18,98%)

6. prosječan broj pregleda po osobi iznosi **6,87**; a prosječan broj pregleda opijatskih pacijenata na supstitucijskoj terapiji iznosi po **osobi 5,60**

7. odaziv na pozive sredstava javnog priopćavanja

8. redovito izvješćivanje i kontinuirana komunikacija i koordinacija DO ili Centara za socijalnu skrb, Prekršajnih sudova, Općinskih i Županijskih sudova, Ministarstva pravosuđa, o provođenju mjere obvezatnog liječenja

9. sačinjena Evaluacija za sve heroinske ovisnike koji su proveli supstitucijsku detoksifikaciju u 2008. god.

10. sačinjen Registar ovisnika i pacijenata za 2008. god.

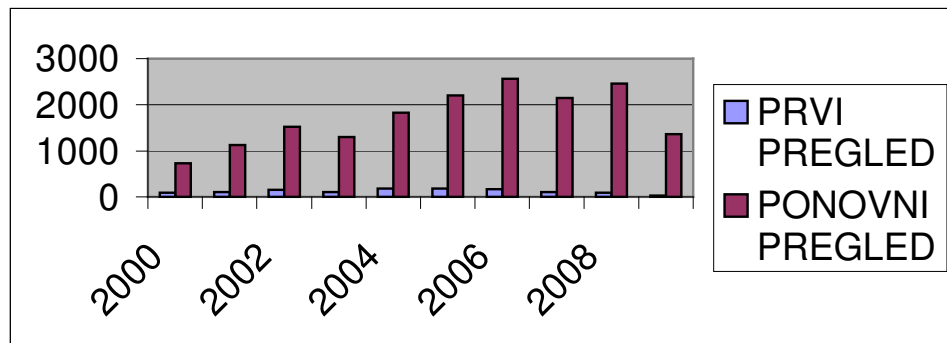
11. redovito izvješćivanje Vladine komisije, Državnog Centra, Ministarstva zdravstva RH, Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, županijske i gradske vlasti, kao i svih drugih društvenih čimbenika

IV USPOREDNA ANALIZA

Od 2000.-2002. godine imali smo trend porasta broja novoprimljenih pacijenata (prvih pregleda), koji se u 2003. godini smanjio, da bi se već slijedeće godine znatno povećao i ostao na gotovo istoj razini slijedeće tri godine. Za razliku od broja novoprimljenih pacijenata, broj ponovnih pregleda se ravnomjerno povećava u razdoblju 2000-siječanj-lipanj 2009. godine, vidi Tablicu 14., Grafikon 11.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Prvi pregled	94	106	159	132	182	182	168	105	94	31
Ponovni pregled	733	1127	1518	1644	1826	2206	2562	2148	2459	1364
UKUPNO	827	1233	1696	1776	2008	2388	2730	2253	2553	1395

Tablica 14: Usporedna analiza prvih i prethodnih pregleda u razdoblju 2000 god.- I-VI 2009. god.

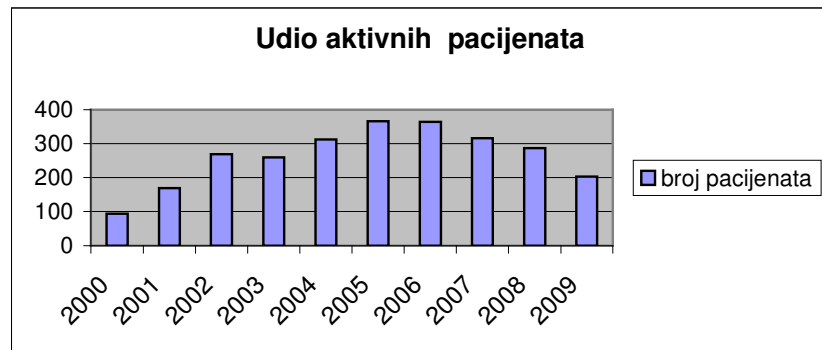
Grafikon 11: Usporedna analiza prvih i prethodnih pregleda u razdoblju 2000 god.-I-VI 2009. god.

U ovom izvještajnom razdoblju, kao i protekle tri godine bilježimo blagi pad broja novoprimljenih pacijenata (prvih pregleda) uz istovremeni porast tzv. aktivnih pacijenata.

Ove godine do kraja ovog izvještajnog razdoblja bilježimo **203** aktivna pacijenta, vidi Tablicu 15., Grafikon 12.

	ukupan broj aktivnih pacijenata
2000.	94
2001.	169
2002.	269
2003.	259
2004.	312
2005.	366
2006.	364
2007.	316
2008.	287
2009.	203

Tablica 15: Broj aktivnih pacijenata u razdoblju 2000-I-VI 2009. god.

Grafikon 12: Udio aktivnih pacijenata u razdoblju 2000- I-VI 2009. god.

V) ZAKLJUČAK

1. U ovom izvještajnom razdoblju broj novoprimljenih pacijenata je u blagom padu, uz istovremeni **porast** broja tzv. **aktivnih** pacijenata
2. Nastavlja se trend **smanjenja broja neopijatskih pacijenata upućenih iz sustava pravosuđa**
3. Trend **porasta broja novih opijatskih ovisnika**, zabilježen tijekom protekle godine, nastavlja se i u ovom izvještajnom razdoblju, kao i porast broja opijatskih ovisnika u odnosu na ukupan broj aktivnih pacijenata.
4. **Omjer aktivnih pacijenata koji konzumiraju opijate, u odnosu na one koji konzumiraju neopijate gotovo je 3,5:1.**
5. **Porast broja novih opijatskih ovisnika sve mlađe dobne skupine** i porast broja opijatskih ovisnika u odnosu na ukupan broj aktivnih pacijenata
6. **Porast broja konzumenata buprenorfina kao ulične droge**
7. Registriranje sve mlađe dobne skupine opijatskih ovisnika, a koji su rezultat sve ranijeg eksperimentiranja i konzumacije tzv. «lakih» droga, kao i vrlo liberalnog stava o štetnostima istih u populaciji mladih, ali u drugim društvenim sferama.

8. Bilježimo **pojavu roditelja** djece predškolskog uzrasta koji su i **sami roditelji konzumenti i/ili**, odnosno ovisnici o psihoaktivnim tvarima . Posljedice ove značajke teško su predvidive, ali zasigurno će rezultirati novim i teškim problemima kako u obitelji, tako i u široj društvenoj zajednici
9. Porast broja konzumenata kokaina kao sekundarne psihoaktivne tvari

Marija Kribl, dr. med.

Mr. Stjepan Rudan

-----
voditelj Službe Centra

-----
ravnatelj Zavoda za javno zdravstvo
Osječko-baranjske županije